

Aruanne Kearma valla Käku küla Kilgiaugu paemurru
põhjakaldal asuva kivikalme kaevamisest 1.- 29. VII. 1949.a.

1948.a. teostatud kaevamised Käku kalmel omasid suurel määral proovikaevamiste ilmet. Et saada kogemusi Saaremaa kivikalmete kaevamiseks lähtuti siin just kalme välisest ilmest ja kaevati seetõttu kolmes eri kohas. Esimene 1948 a. kaevatud ala (kaevand I) oli kaetud madalate kadakapõjsastega, kus ainult üksi kud kivid välja ulatusid; kaevand II seevastu tõusis ümbritsevast maapinnast kõrgemale väikese kihmuna, mille pinnal oli arvukalt kive; kaevand III oli peagu täiesti lage kadakatest ja ka kive leidus pinnal vaid üksikuina. Igast kaevandist tuli välja üks kiviring. Tingituna kaevandite eraldiasumisest, jäi selgitamata terve rida küsimusi: kuidas kiviringid paiknevad üksteise suhtes, kas ka ringide vahealad on täidetud kividega, kas neil vahealadel esineb leide, kas kiviringi on maetud harilikult üks või mitu surnut jne. 1949 a. kaevamiste eesmärgiks oli vastata neile küsimustele, mis aga eelkõige nõudis suurema tervikliku ala läbikaevamist. Et saada võimalikult suurt sellist ala, osutus kõige otsarbekamaks kolme 1948 a. kaevandi kokkulitmine nende vahel asuvate alade läbikaevamise teel.

29. aprillil 1949 a. inspitseerisid Käku kalmet L.Jaanite ja L. Metsar, tehes ühtlasi ettevalmistusi suvisteks kaevamisteks Kalme ala oli puutumata, endises seisukorras.

Kaevamised algasid 1. juulil. Kokku kaevati läbi 226 m^2 327 tööpäeva jooksul. Kaevamistest võtsid osa Herbert Jürimäe, Rein Kivilalu, Aita Kustin, Arved Luts, Henn Moora, Reet Moora, Linda Rebane, Vilma Roost, Karin-Ellen Saretok, Aadu Toomessalu, Evald Tõnisson, Helmi Üppin ja Leo Metsar. Kaevamisi juhtis L. Metsar. Plaanid joonistasid H. Jürimäe, L. Rebane ja E.Tõnisson, profiilid Henn Moora. Aruande koostas L. Metsar.

Kaevandite kokkulitmiseks alustati kaevamist samaaegselt kahelt poolt: kaevand I S-servast ($k_1 - l_1$ joonest) lõuna poole ja kaevand III W-servast (129/130 joon) lääne poole, et haarata enese külge kaevand II¹). Sarnanevalt 1948 a. kaevamistele, nimetati esimene siinnimetatud kaevand V-ks ja teine IV-ks. Kaevamist käigus avastatud kiviringid sundisid aga senist jaotust muutma.

¹⁾ vt. üldplaan.

Kaevandite nummerdamise asemel nummerdati kiviringid. Seega märgib nimetus kaevand põegusel momendil ainult ühel paberil asuvat plaani osa, mis valmistatud kaevamiste käigus. 1948 a. kiviringidest I kaevandis olev ring sai numbriks I, II kaevandi ring nr.II, III kaevandi ring nr.III. 1949 a. kaevatud ringid said järekorranumbrid IV - IX. Kui oli saavutatud esimene eesmärk ja vanad kaevandid ühendatud, laiendati kaevatud ala TUSV profiiljoonest lõuna poole 130-145 vahel s.t. 16 m pikkuse ja 4 kā laiuse alana. 10 x 2 m pikkune ala ruutudes b₁ - t/144-145, mis ei mahtunud plaanidele IV ja V kanti eriplaanile nr.VI. Profiilid tehti N-S suunas 143/144 joonelt 20 m pikkuses (ruutude k₁ - t vahel) ja W - O suunas 16 m pikkuses ä/ü joonelt (ruutud 130 - 145 vahel). Kuuest väljakaevatud kiviringist lõikasid mõlemad profiilid läbi viis (kiviringid IV, V, VII, VIII, IX). Prae kujutab kogu läbikaevatud ala enesest 334 m² suurust ühtset tervikut, mis annab võrratult parema ettekujutuse kalmest, kui 1948. eraldiseisvad kaevandid.

Kalme kivikate oli üldiselt õhuke. Üldiselt võis siin eraldada kahte üksteisel asuvat kivide kihti, kusjuures teise kihi suuremalt osalt moodustasid pruunikal kruusakihil asuvad väikesed raudkivid (läbimõõt keskmiselt 10 cm ümber). Ainult üksikutes kontades võis märgata ka kolmandat kihti moodustavaid kive (eriti kiviringide juures). Kivikate pakseneski märgataval alles TUSV profiiljoonest S-poole kaevatud alal (16 x 4 m suurus), kus kolmandat kihti esines kõige arvukamalt.

Kivikate oli kogu kalmel võrdlemisi ühtlane. Kivistühje alasid peagu ei esinenud. Höreda väikeste raudkivide alana tuleks märkida ruutusid y - a₁/142-145 kiviringide nr.V ja VII vahel, poolkaarena ruutudes x - y/139-140 asuvat musta ala piiranud vöödet ja ruutusid ä-z/133-131 ning x - b₁/130 -131. Reeglinna oli ka kiviringide sisemus höreda kivistikuuga (näit. kiviring IX ruutudes t - ä/131 - 133), koosnedes peagu eranditult peenikesest paeklibust ja väikestest raudkividest, mille seas olvaid mõni üksik suurem paekas.

Leiud koondusid oma rõhuvas enamikus (nagu 1948 aasta kaevamistelgi) kiviringidesse v̄i mustadele sūsistele aladele. Viimaste näol peaks meil tegemist olema samuti haudadega, millel struktuur puudub kiviringi näol. Harilikult leitakse neistki põlenud luupuru koos esemetega, kuigi tuleb ette selliseid musti

süsiseid laike, kus põlenud luid ei esine. Mainitud küsimus vajab siiski veel uusi tähelepanekuid lõplikumate järedustega tegemiseks. Kiviringide ja mustade laikude vahelised alad sisasid vaid üksikuid laialipaisatult asuvaid leide. Enamasti olneed savinjutükid. Uue tähelepanekuna tuleb märkida, et ruudust j_1 - 138 (nr. 70⁵), ä/ü - 145 (nr. 857) ja y - 144 (nr. 841) asus savinjutükkide kobarikud märgatavalts sügavamal muust kultuurkihist. Nad tulid ilmsiks alles põhja ümberkaevamisel suure läbidaga, asudes kruusakihis (süg. neil keskmiselt 30 cm ümber). Muust kalmel leitud keraamikast erinesid need savinjutükid tervalt oma jämeda korelide materjali kui ka väljatöötuse krobeli suse poolest. Kahjuks tulid kõik need rühmad päevalgele kaevala servadest, mistõttu puudub laiem ülevaade nende paiknemise (teiste leidude suhtes. Ka siin on tegemist probleemiga, mille jälgimine vajab erilist tähelepanu. Võibolla aitab see selgust saada kalme vanimate eksisteerimisaegade kohta. Ka kiviringid näisid joonduvat nagu ridadeks, milline asjaolu vajab samuti veel kontrollimist tulevikus.

1948 a. mõnevõrra kaheldavaks jäänud luupesade asetusele andis tänavune kaevamine selge vastuse: põlenud luud on mahapandud pesadena. Kiviringides, mustadel süsistel aladel kui ka väljaspool neid (esines ainult ühel juhul luupesa ruudust j_1 /142-143 kiviring IV-st NO-s) tulid nad ette kompaktsete tervikutena. Vastandina 1948 a. kaevatud kiviring III-le, kus esineerandina ka 2 matust, on kõigis teistes kiviringides tegemist vaid ühe matusega, mis on ilmselt olnud reeglikas.

*Kalme III
(mu)*

Kiviring IV asus ruutudes $i_1-j_1/143-145$, läbimõõduga 2 m. Lapiti kruusasele aluspõhjale asetatud paeplaatidest ringil purdus loodeosa. Suuremad paeplaadid (suurimad 70-90 cm pikad) asusid ringi lääne-, lõuna ja idaküljel, kuna aga põhjaosa koosnes väiksematest paekividest. Muust kivistikust eraldusidki ringikivid selgesti just oma suuruse tõttu. Ringi ehituses võib mängata, et ringikivide servad olid kindlustatud nii seest- kui ka väljaspoolt väikeste raudkividega. Seejuures olid ringikivide seesmised servad veidi kõrgemal kui välimised. (Mõlemat viimati mainitud asjaolu oli võimalik jälgida ka kõigi teiste ringide puhul.) Ring IV NO - SW ja S-küljel asuvate ringikivide taha serviti asetatud veel üksikuid paeplaate, et ringi tugevdada.

1) t. XII.

2) t. I: 1-3, t. II: 1.

- + -

Ringi idaosas oli suur süsine laik, milles leidus põlenud luude pesa ja üksikuid pisisesemeid. (Tähtsaimaks leiuks oli S-külje ringikivi välisküljelt leitud hoburaudsõle nõel (nr. 802)). Teine väiksem luupesa asus ringi NO-osas ühe ringikiv all. Tõenäoliselt kuulub ring IV juurde ka ruudus j_1 -142/143 asuv põlenud luude pesa, mis oli asetatud nagu mingisse kivid moodustatud kastikesse. Süsine laik ulatus ka idapoolsete ringikide alla. Teiste ringikivide all söekihti ei esinenud.

Võlme 1

Kiviring V¹ asus ruutudes d_1 - f_1 /143-145, läbimõõduga 2,5 m. See kiviring oli vördelemisi puutumata ja terve, mille tõttu oli võimalik teha terve rida uusi tähelepanekuid tema struktuuri kui ka matmiskommete kohta. Ring koosnes suuremate, pae- ja raudkivistest (keskmiselt 50-60 cm pikkused), mis olid tugevdatud seestpoolt nende servade alla paigutatud väikeste raudkividega. Väljastpoolt aga veel serviti asuvate suurte paeplaatidega. Sellest tingituna oli kujutunud kaks kontsentrilise ringi. Eriti hästi olid see kahekordne ring näha ringi W osas, kus terve rida suuri paeplaate oli asetatud serviti otsaga (mitte küljega) vastu seesmisse ringi kivide väliskülgi. Ringikivide ise asusid lapiti ja olid seetõttu ka palju paremini säilinud, kuna serviti asuvate toetusplaatide kõrgemaid maapinnale ulatuvaid osi oli vihm, tuul ja päike tugevasti murendanud. Sellist serviti otsaga vastu ringi väliskülge asuvate paekivide esinemist, mis eriti selge oli ringi NW-osas, pole teiste ringide juures olnud võimalik sellise selgusega jälgida. Küljega vastu ringikivide väliskülgi asuvaid serviti paigutatud kive on esinenud ka teistel ringidel. Peale seesmiste servade kõrgemalasi misel välistest võis veel märkida, et ringi seesmist serva oli püütud teha siledaks. Selleks olid välja valitud paeplaatidel ja raudkividel siledamad küljed, nii et nad üksteise kõrvval moodustaksid enam-vähem katkestamata sileda joone. Sama nähtus esines ka teistes kiviringides.

Kiviring V seesmus kujutas enesest suurt süsist musta laiku (paksus 10-25 cm), mis ulatus vaid ringikivideni. Ringikivide all oli küll shuke kiht musta mulda, mis ega polnud süsine. Erandina sisaldas see ringi seesmus suuremaid pae- ja raudkive. Ruudus \mathfrak{L}_1 - f_1 /144 asus 75 cm pikkune paeplaat, mill

$\frac{1}{2} t. \overline{I}:1-2, t. \overline{II}:1-3, t. \overline{III}:1$.

alt tuli välja suur põlenud luudepesa. Säilinud olid kolbat põlvekeder, suuri toruluude katkendeid jne. Luupesas eneses ka nimetatud mustas süsises alas üläse moodustasid peamise materjali naastukesed, pronksikatkendid jne. Kiviringi so-se asus koera (*Canis familiaris*) luustik^y, peaga S poole. Luusti oli maetud vahetult kiviringi siseserva, nii et ta selgroog surutud täiesti ringikivide sisekülje vastu. Pea oli kahe i kivi vahel surutud ja pealt osalt kaetud veel ühe paekaga. Gi S - servas ringikivide all koera peast 65 cm SSW - poole 53 cm pikkune odaots (nr.853). Odaotsa suund oli tipuga NNO-

Kiviringide IV ja V vaheline ala koosnes pae- ja raudkividest, läbimõõduga keskniselt 20-30 cm. Esinesid ka mõne suured paelahmakad (60-80 cm) krausasel põhjal. Leidudeks sel alal oli kümmekond hajaliasuvat savinõutükki.

mat IV
taust

Ring IV O-s, ruutudes $g_1-i_1/139$ - 140 asus suur süsir mustnulla laik. Peale põlenud luupesa (ruudus $i_1/139$) leidus arvukalt kogu alal suuri söetükke, eriti ruutudes $g_1-h_1/140$. Ka muu leiuaines emas suurt sarnasust teiste haudade peamise inventariga pronksirõngakeste, - naastukeste, - spiraalikest jt. pisiesemete näol.^y Tähelepanu väärivaimaks leiuks oli ru dust $g_1/140$ saadud kurepärane rõngassõlg (nr.781), mis on es meseks sellelaadseks Eesti NSV-st. Mainitud süsine ala oli h ða kivistikuga. Seda piiranud suurematest raudkividest ja pakatest ala (keskelt ~~läbi~~ kivide suurus 25-40 cm) vastandina mistele, et näidanud mingisuguse struktuuri olemasolu.

Nimetatud musta ala ja kiviring IV vahel ruudus $h_1/142$ asus spiraalikestest ja rõngakestest koosnev leiurühm va põhjakruusa.

Välmine
+ muut

Peale ülalnimetatud tähelepanekute tuleks veel märki: et 1) ruudust $k_1/142$ kivi serva alt tuli välja raudnuga, mis on võibolla seoses kiviring nr. I-ga, 2) ruudus $k_1/138/139$ asud savinõutükkide (krobedast jämedast materjalist) juurest ka põlenud luid; võibolla siin tegemist vanema matusega.

Kiviring VI^y asus ruutudes $a_1-x/132-135$, läbimõõduga : Ring oli tugevasti lõhutud. Esialgses asendis oli vaid ringi NO-osa, kujutades enesest veerandringi, ja ruutudes x - y/132 asuvad 3 suuremat paeplaati (pikkus 50-60 cm) kui ka x/134 m y/133 asuv üksik paeplaat. Viimatimainitud kivide määramist gikividena vñimeldas nende suurus ja siledate külgede esinem:

- 1) t. III: 2-3.
- 2) t. X: 4.
- 3) t. XI: 4-2.
- 4) t. XII: 4.

seespool. Nagu teiste puhul, nii võis ka siin märgata, et ring oli ehitatud kahekihilisena; kivide servad olid täis kihilut väiksemate raudkividega ja nende seesmised küljed veidi kõrgemal kui välised. Ringikivide hulgas raudkive ei olnud.

Ringi seesmus oli kaetud hõreda pae- ja raudkivi klibustikuga. Ringi edelaosas oli must-süsine laik, mis ruudus y/12 läks auguna 35 sm sügavuseni kamarast (15 cm sügavanal kalme põhjast). Selles mustas laigus esinesid põlenud luud pesader Leide tuli siit vähe, millest mainimist vääriksid nuga rd. (nr. 343), moonnuppudega haburaudsõle nupp (pr) (nr. 338) ja mingi raudvits (nr. 337).⁴⁾

Ringist NO-pool ruudus b₁/132 asus odaots (nr. 324), suunaga SW-NO (tipp NO-s).⁵⁾ Ringi lõunaküljest S-s asus üks põlen luu (ruudus z/133).

Kalme XI (muu)
Kiviring VII asus ruutudes ö-v/142-145, läbimõõduga ca 3,5 - 4 m. Ring koosnes suurtest paeplaatidest ja raudkivide (suurimad kuni 60 cm), mis kohati olid asetatud ka teineteise peale. Eriti hästi oli säilinud ringi N-poolkaar, kus võis kõ selgemini jälgida ringi ehitust. Just selle ringi juhul oli arvestatud sisemise sileda külje moodustamist. Ringikivid oli ka siin kindlustatud väiksemate kividega. (Mõned suuremad kivringi sisemuses on vist pärit ringi lõhutud S-poolsest osast.)

Ringi seesmus oli kaetud hõreda klibustikuga, mis asus süssisel aluspinnal, nagu kõigil eelmistelgi. Söelaigu eriti intensiivne osa asus ringi NO-osas, sisaldades luupesi ja piseseemeid. Suuremad esemed nagu vikat (nr. 656)³⁾ ja suitsed (nr. 8 asusid ringe moodustavate kivide all. ~~Vikat~~^{Suufkt} juurest osalt ri kivide alt kuid peamiselt väljaspool ringi, otse selle kõrval (ruudust v/145) tuli päevavalgele suur kogumik jämedast kored materjalist tehtud savinõutükke (nr. 670). Ringikividest alt ruu v/145 tuli nähtavale üksik suurem luupesa (~~võ-~~^{võ-} ~~lõu~~^{lõu}, vt. ring I, ruut m₁/141).

Kalme XII (muu)
Kiviring VIII⁶⁾ asus ruutudes u - v/135-139, läbimõõdug 4 m. Koosnes eranditult paeplaatidest, mis olid asetatud ükste peale kahe- ja kolmekordse kihina. Seejuures olid pealmised plaadid üldreeglina libisenud allapoole (eranditult väljapoole lamades poolenisti või otsaga alumistel paeplaatidel. Ringikivid olid kindlustatud nende alla ja vahel asetatud peenikese raukivi klibuga. Ringikivid kergelt längus väljapoole.

1) t. IV: 2-3.

12) t. VIII: 1.

2) t. V: 1-3

3) t. VII: 3.

4) t. VII: 2.

5) t. V: 3, t. VI: 1-2.

-

Ringi sees oli hõre kiviklibustik (pae- ja raudkivid). Muld oli kogu sisemuses ühtlaselt must ja süsine (paksus keskel ca 30 cm, äärtel hõrgem) ulatudes ka ringikivide all. Selles süsises alas esinesid põletatud luud pesadena. Leide tul siit välja väga arvukalt, mis rõhuvatas enamikus koosnes pisi materjalist (rõngakesed pr., spiraalikesed pr. jms.). Suurem test leidudest väärivad mainimist Saarenää erivormi käevõru tükid (nr.557 ja nr.659), mis kuulusid samale käevõrule. Nee asusid kiviringi N osas, ruudus ü/137 ca 50 cm kaugusel tein teisest: nr.659 otse ringikivi all, nr.557 kiviringi siseser Üks samasugune käevõru katkend pr. (nr.428)¹⁾ tuli välja sama ringi S küljel, ringikivi välisserva ääres. Ruudust ö/138 pa pläadi alt leiti terve suletud leiukompleks (nr.626)²⁾, mis si das rauast võtme, pronksist keekettide katkendeid, käevõru kendi, 4 spiraalikest ja rõnga; juures oli ka riidekiude. Sel ca 20 cm kaugusel samal sügavusel asus veel raudnuga, pronks spiraalike ja pronksplekitükk, mis tõenäoliselt kuuluvad nr. juurde.³⁾

Kiviringist NO-s ja SO-s, ringi välismise serva juure asus 2 suuremat savinõutükki leiuala. Ringis eneses leidus vaid paar savinõutükki, ja needki asusid ringi servas, olles ilmselt sinna sattunud juhuslikult.

*valm. XIII
(muld)*

Kiviring IX³⁾ asus ruutudes t-ä/130-134, läbimõõt 3-3,1 Ring, mis koosnes raudkivistest ja paeplaatidest, oli tugevasti lõhutud. Seesmus oli kaetud väga hõreda klibustikuga. Muld ol selles ringis must ja süsine nagu eelnevaiski, kuid ilma ühe luukilluta. Mustast alast leiti vaid 3 raudnaela, pronksspira like ja üks savinõutükk. Suur hulk metallseemeid tuli ringi SO-osast otse musta ala kõrvalt, mis varjem ilmselt kuulus rir alla. Nende seas tuleks märkida odaotsa (nr.424), kaaluvihiti, (nr.400), pandlaktk. loomanaastuga, pr. (nr.410) jt.⁴⁾ Ringist NW-s, väljaspool ringi ala oli ca 1,5 x 2,0 m suurusel alal arvukalt savinõutükke. Kuna kogu kompleks vastab igati hauale nii struktuurilt kui ka esemestikult, kuid ühtegi luukildu si ei leitud, siis võib olla meil tegemist n.n. kenotaafiga.

mat. VIII

Peale ülalkäsitatud ringide leidus kaevand IV alal ve 2 süsist laiku: üks neist asus ruutudes x-z/143-144, teine x-139/140. Ruutudes x-z/143-144 asuv must süsine ala sisaldas

- 1) t. VI : 3.
- 2) t. X : 2.
- 3) t. VII : 1.
- 4) t. VIII : 2, t. IX : 1-2.

peale põlenud luupesade vaid 2 leidu: hoburaudsõle ktk. pr. 856) ja röngakese ktk. pr. (nr. 361). Mainitud laigust NNW-s suuremal arvul savinõutükke ca 1,5x 1,5 m alal. Kivikate sellel alal oli võrdlemisi tihe, kuid peenike kiviräbu. Peal paekivide leidus siin arvukalt ka väikeseid raudkive. Ilmsel on siin tegemist hauaga nagu kaevand I, II, ja V-ski.

Ruutudes k-y/139-140 asuv must süsine ala oli kaetu hõredamalt väikeste pae- ja raudkividega. Poolkaarena S-pool ümber selle laigu asus peagu kivistühi ala. Mainitud laigust vaid 4 metallset: nuga (nr. 332), pronksnaast (nr. 333), pron röngake (nr. 352) ja 2 pronksitükki (nr. 355). Luud puudusid t ti.

Kivikate ringide V ja VII vahel oli hõre ja kohati puudus täiesti. Hõredavõitu olid ka vahealad ring VI ja VIII ning VI ja IX vahel. Seevastu vahealad ring VIII ja VII ning VIII ja IX vahel olid tiheda klibustikuga (kuni 3 kihti).

Kaevamistel lõigati läbi osalt kalmed ruutudes y-z/ ja t/139-140. Paljastunud ringi osad märgiti plaanile.

Pääle kaevamiste lõppu löödi kaevatudala servades 18 mõõdukeppi, äärtesse pandi paeplaadid servade varisemise vältimiseks ja kaeti mullaga. Nii moodustus madal vall, mis tõuseb üle ümbritseva pinnase ca 30-40 cm vörra.¹⁾

Leiud asuvad ENSV Teaduste Akadeemia Ajaloo Instit Arheoloogiasektori kogudes peanumber 3995 all.

Aruande juunde nimel 4 plaani ja 13 pilditaablit

1. veebruaril 1950.

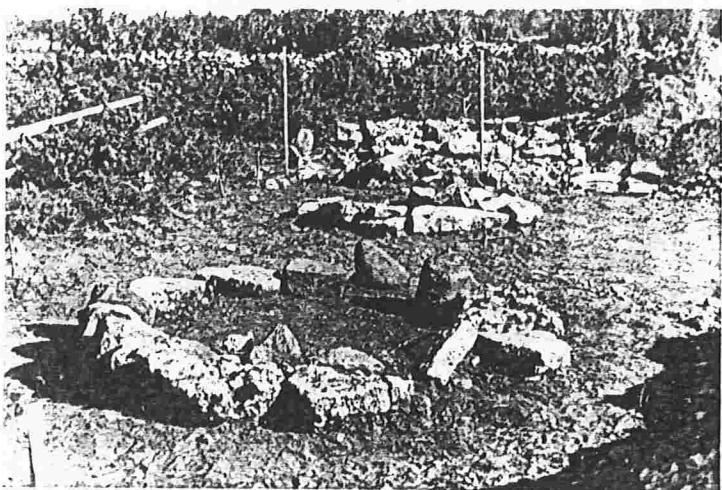
L. Metzar.

Tartus.

1) t. XIII.

1949.

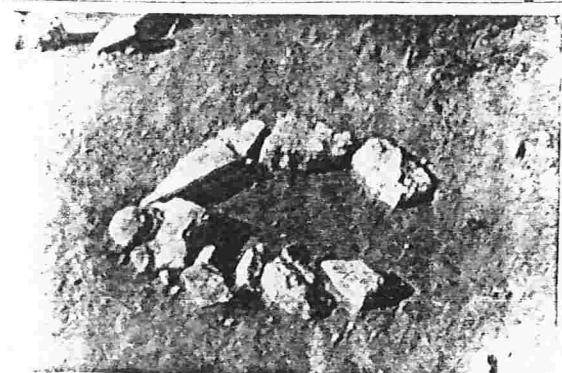
I

1. Kiviring IV ja I S-st võetud. Ees kiviring V, tagaplaant kiviring IV. Kahu pika mõõtmeepäe taga kaevand I, sellele on ehitatud kogu alla erineda vähemalt viiest täitumisüle.

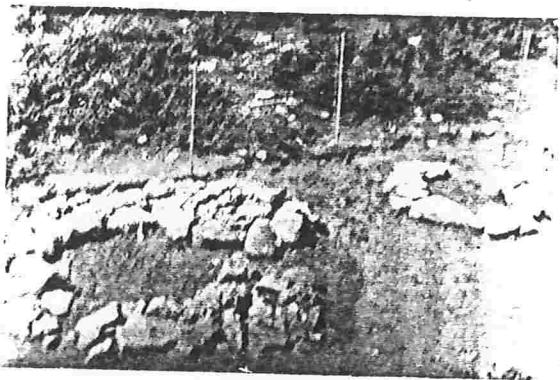

2. Kiviring IV ja I, N-st võetud. Ees kiviring V, tagaplaant kiviring V.

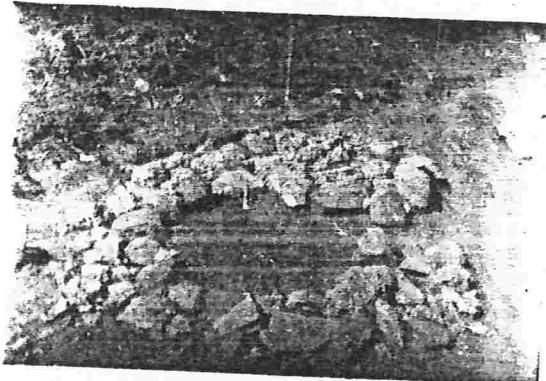

3. Kiviring IV, NO-st võetud.

uurima 1949.
II

1. Kirring V, SW-st rõitud. Valja on puhastatud ja emaldatud ringi sisemist täitnud kivimitegel. Alles on jäetud ringikivid ja vitmased tortvara paaplaadid. Pildi paremes nugas kirring m. IV

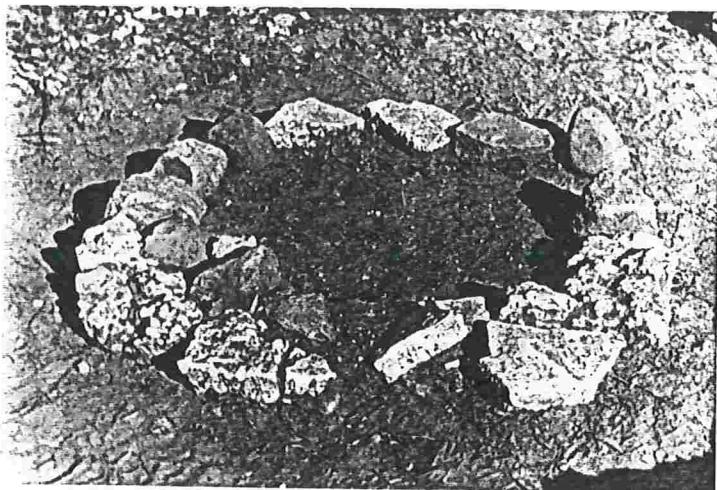

2. Kirring V näast ringi sisemist täitnud kivimatejali emaldamisest. Alles on jäetud ringikivid ja vitmased tortvara paaplaadid. Võetud SW-st.

3. Kirring V, rõitud SW-st.

maarima - su
1949.
III

4. Kiriring V S st võetud.

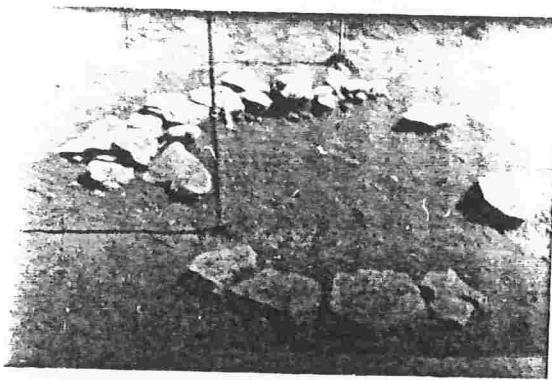

2. Koera lemustiku osad kiriring V SO-servast. Selgrong joonel pidi kirindi sisserwa. Noolega on mängitud läbi, mille all asus koera pea. Võetud NO-st.

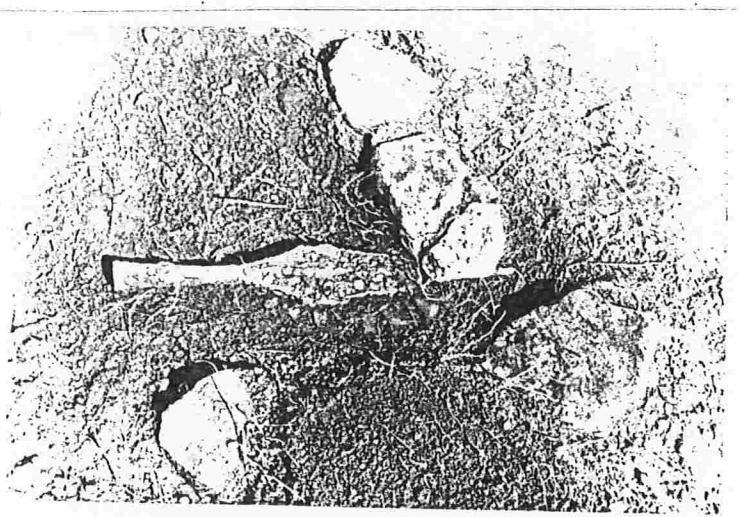

3. Koera pea astus ringividide vahel, mille teis kahed eksi sõrvaldameist löötud N-S st. Mõodulint mängib N-S suunda.

1949.

IV

1. Kiviring VI, võetud W-st.

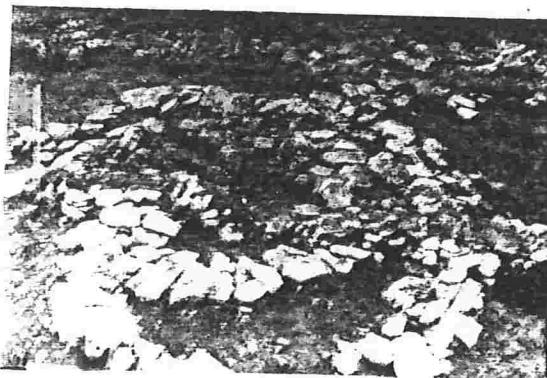
2. Odaots m. 3995: 324, võetud NO-st.
Tagaplaanil kiviring VI kideosa näid.

3. Odaots 3995: 324 lemasendis.

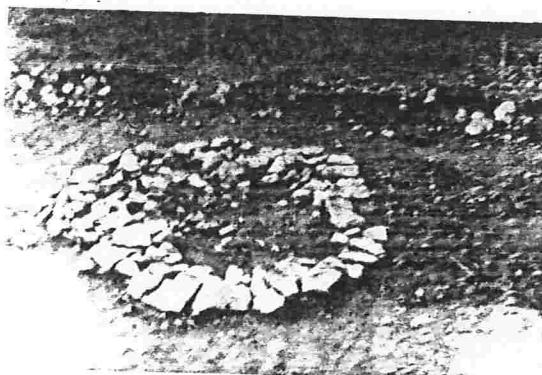
Kaarma Käku

1949

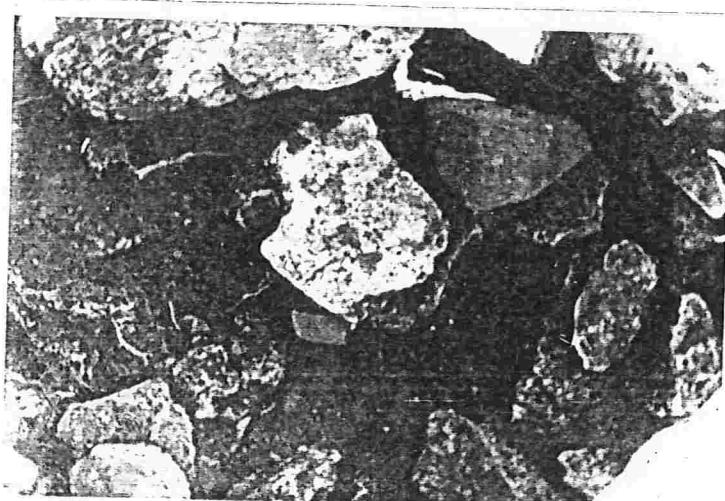
VI.

4. Kiviring VIII, rõetud N-st. Naitab kiviringi valje-puhastamist. Pildi esplaanil olev terve kivid rida kuulub enesest ring VIII põhjaosa.

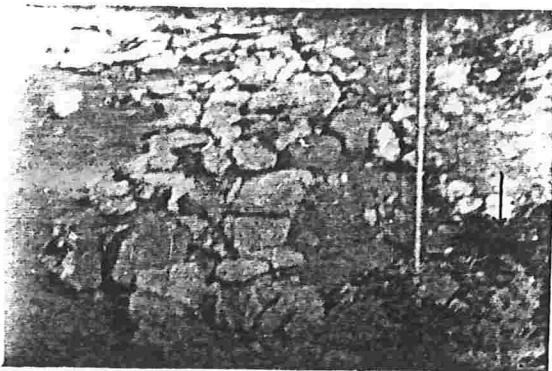

2. Kiviring VIII, rõetud N-st. Naitab kiviringi valje-puhastamist. Ringi W-poolne osas on puhastatud põhjani ja seda täitnud üritusel väljanevad. O-poolne osa on veel täitematajaga.

3. Kävörn (3995:428) kiviring VIII välissewest, mängivid jumest. Pildistatud lemasandis.

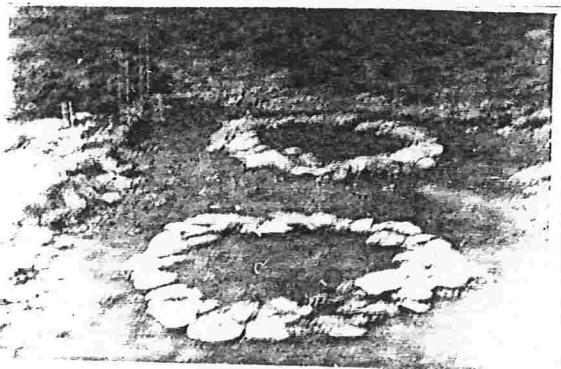
Kaarma val
1949.
V

1. Kiviring VII kideosa, võetud SW-st. Valja on puhestated magmaväid ja need taetavad plaadid. Ringi sisemust täitvud peenide krimatujal on eumaldated. Nooega märgitud punkt S. Allaant pildil siav kaevamata ala kuni punktini S on PR SX joon. Punktist S pildi ulaserva jooksel joon TH SV.

2. Kiviring VII, võetud NO-st. Mõõdukuju X punktis märgitud.

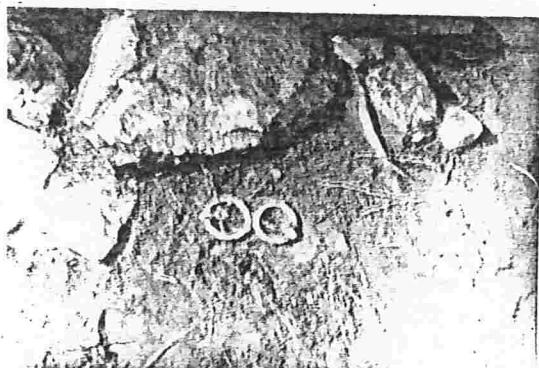
3. Kiviringsid VIII ja VII, võetud O-st. Esim. ring VIII, taga siviiling VII.

1949

VII

1. Kiviring IX, väetud SO-st.

2. Suited (3995: 871) kiviring VII sisegorvest ringjärvide, juurest. Pildi parmas servas sariüütsimise (3995: 870) uogumisi. Pildistatud leinasendis.

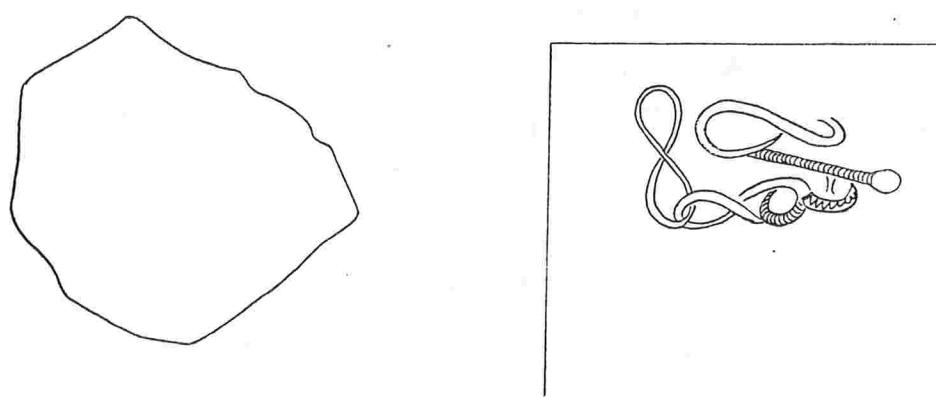
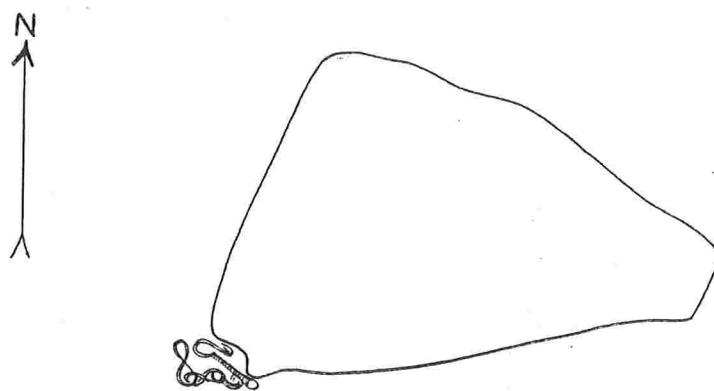

3. Väet (3995: 656). Ans kiviring VII SO-osa ringjärvi all. Pidutatud aja ali muuaga NC-s. Pildistatud leinasendis.

1949
VIII

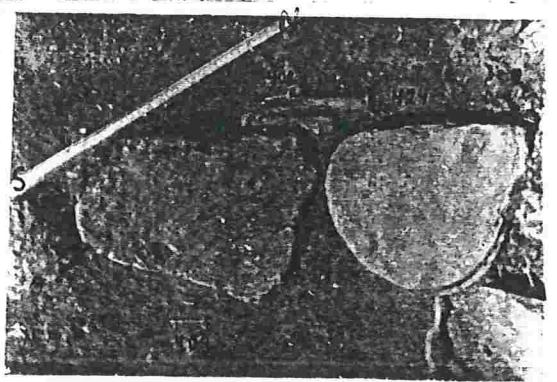

1. *Deltalymnus* leid 3995:337 ascendit. Maat 1:5.

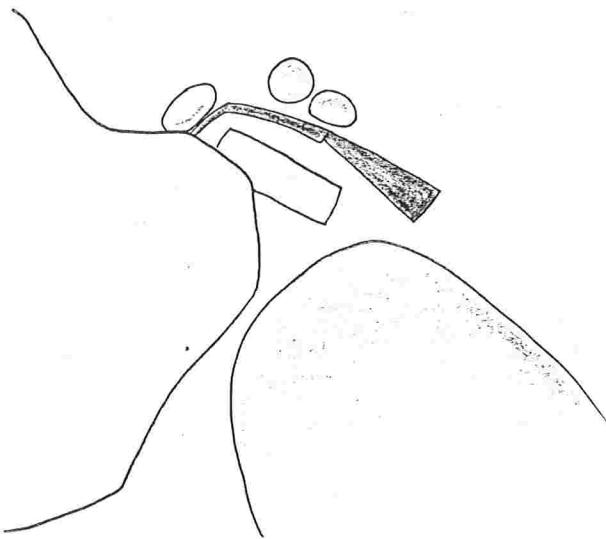
2. *Deltalymnus* leid 3995:420 ascendit. Maat 1:5.

1949
IX

1. Odaots (3995:424) ja 2 raudnala (3995: 408, 409) leinasendist kirring IX
O - mälest ringikivide vahelt. Mõõdu-
luse tähisab N-S suunda.

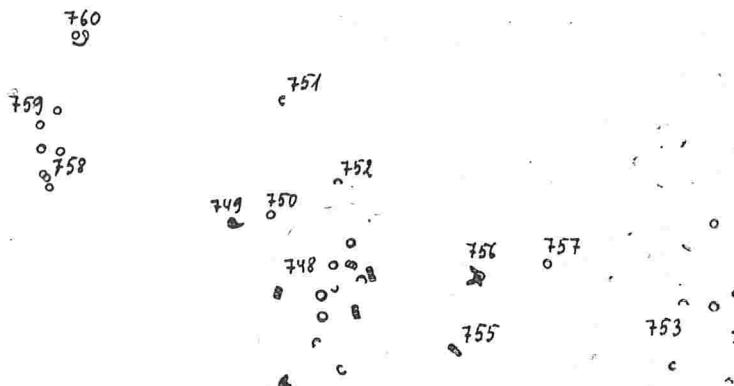
S → → N

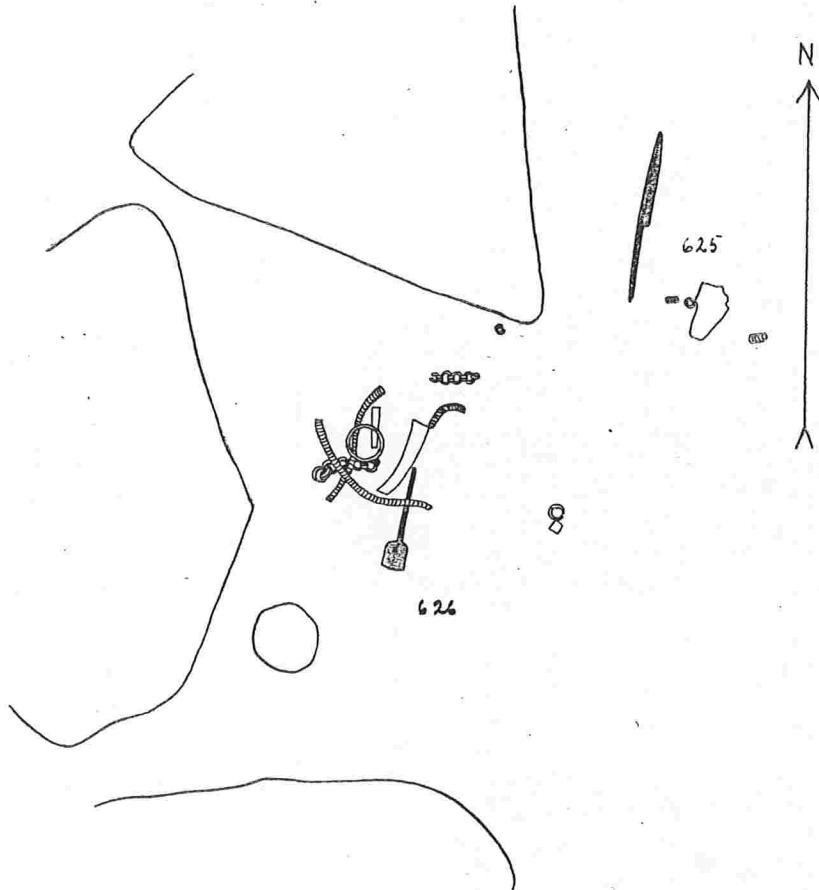
2. *Setiferous odaotia* (3995:424) leinasendist.
Siinisega määritud raudnrid. Mõõt 1:5.

naarma ka
1949
X.

N ← S

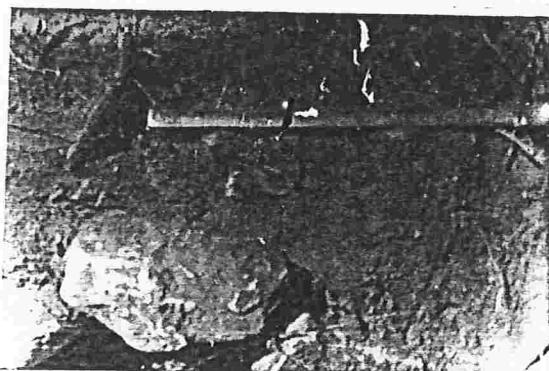

1. Detailjoonis punasugasiliste, röngakste ja naudkertide (maigitud punasega) asendist riindus h, / 140. Rohelisega on maigitud anti tuge vallt siinse ala. Moot 1:10.

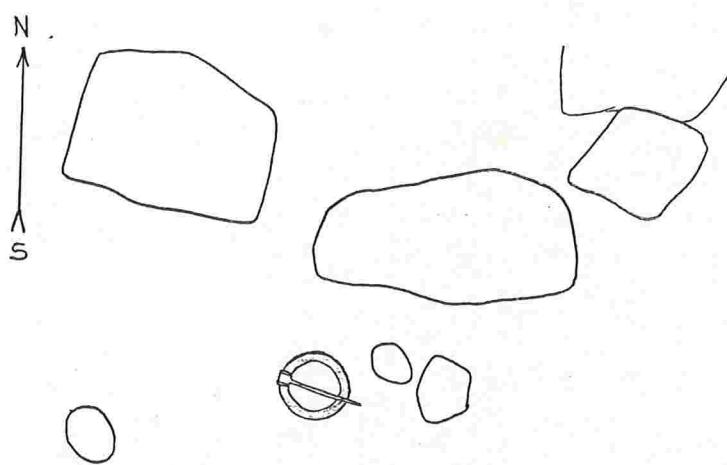

2. Detailjoonis leidude 3995: 625, 626 asendist. Punasega maigitud naudkertmed. Nõelmed tulid valja kivring VII N-ülejõe ringi- kriide siservast. Asund ja eoplodi all. Moot 1:5.

Kaarma Kau
1949
XI

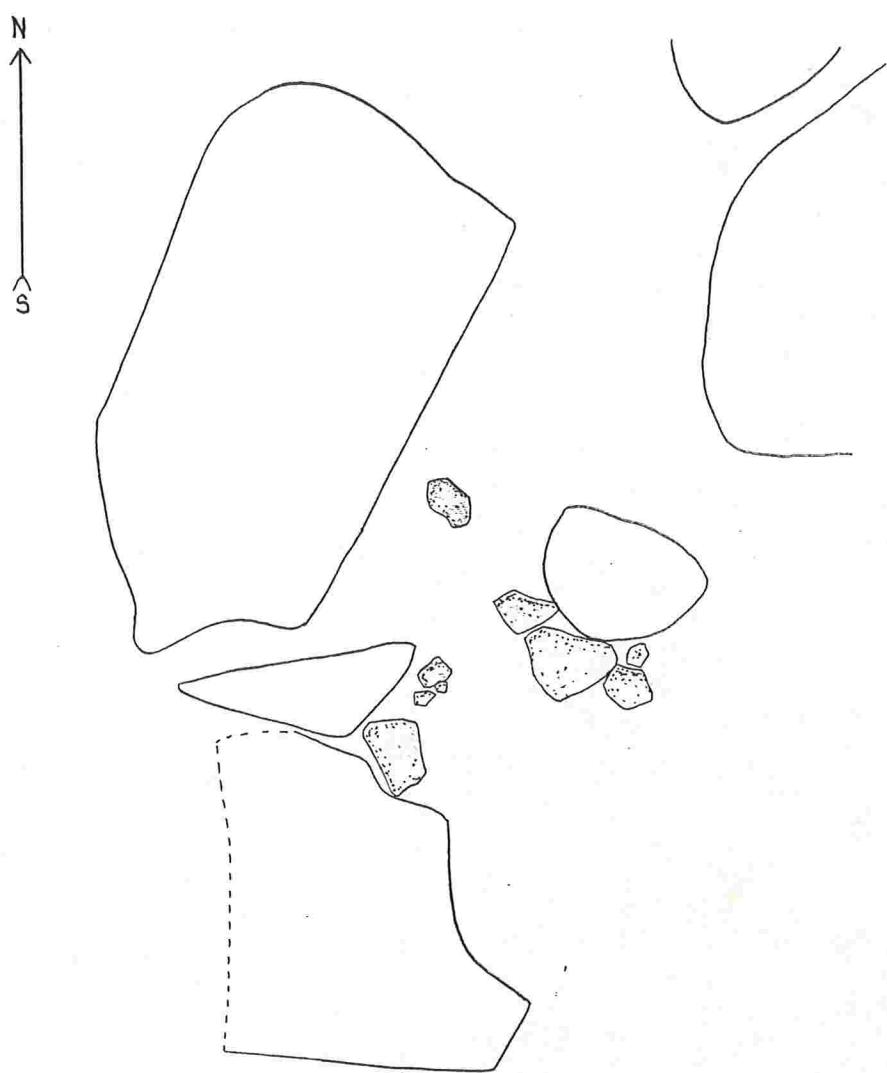

1. Kuremaa röngassõlg (3995: 781) leiu-
asendis. Rundust g., 139-140. Axis erant-
jega allapoole. Nõle suund OSO.

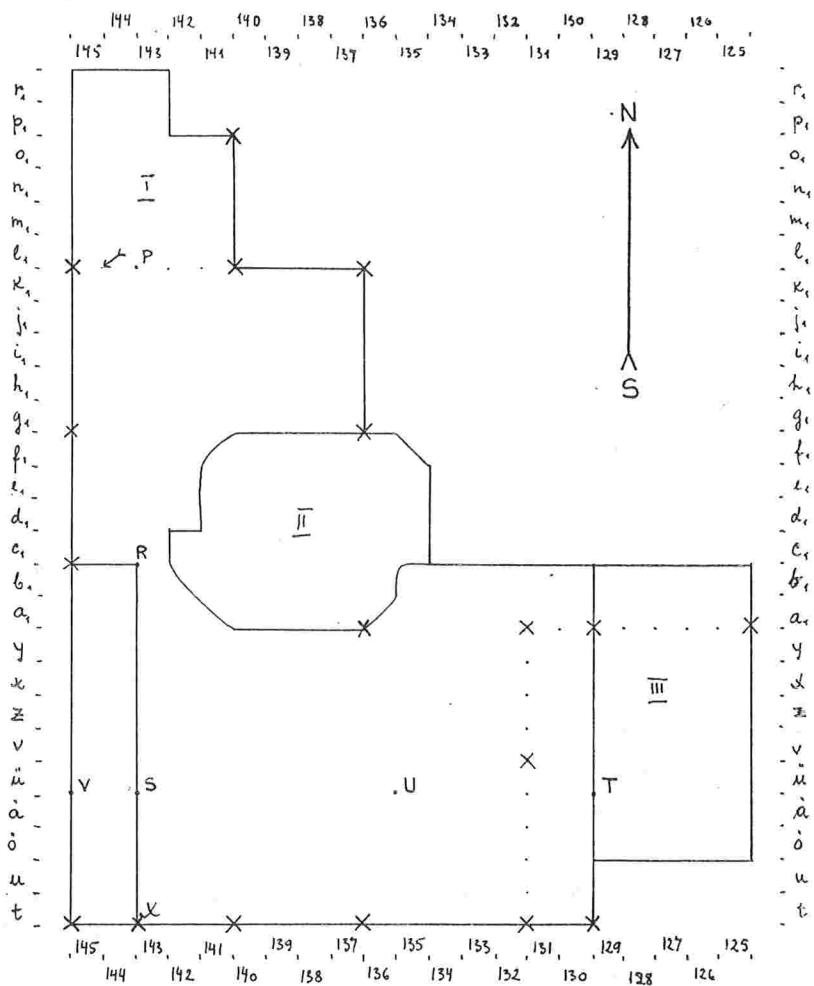
2. Detakross lerust 3995: 781. Siisega märgitud raudkivid.
Mõõt 1:5.

1949.

XII

*Detaikoonis sartvõntukimide asendist eritiide valvel. Lood
3995: 705. Moot 1:5. Põimal ajuatud arvult osa teist.*

1949

XIII

MÖÖT 1:200.

Kaarma Käin kalme viinispearetide suurim. Noolega joonel k₁-l₁, 111-145 ~~maagitud~~ maagitud uhas asub eriti mõttelikult ja palju raiutud (muut E). Igasni ristiga (X) maagitud uhta on loodud siis valge müüsdeupp.